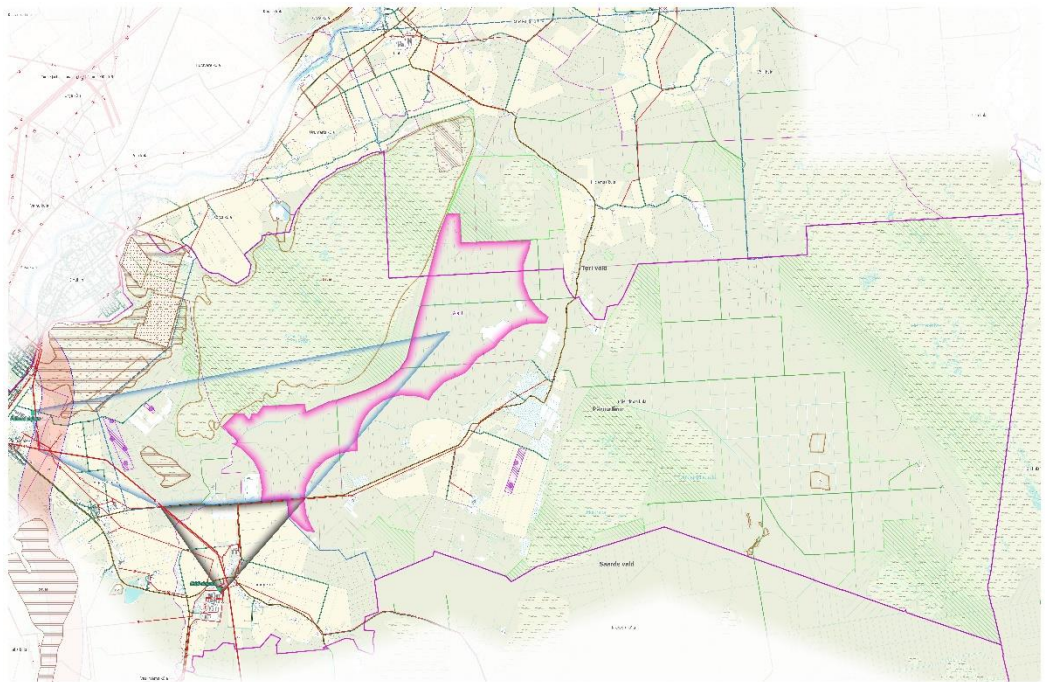

Pärnu linna ja Tori valla eriplaneering, nn Põlendmaa tuulepargi, asukoha eelvalik

Pärnu linn, Tori vald

Pärnu Linnavalitsus
Reg nr 75000064
Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn, Suur-Sepa tn 16, 80098

Tori Vallavalitsus
Reg nr 77000341
Pärnu maakond, Tori vald, Sindi linn, Pärnu mnt 12, 86705

Töö nr: 21032ÜP3
Kuupäev: 21.06.2022

Planeeringu asukoha eelvaliku otsuse tegijad:

- Pärnu linn;
- Tori vald.

Planeeringu asukoha eelvaliku eelnõu koostamise konsultant:

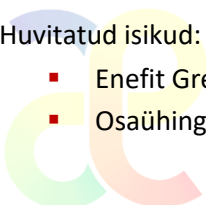
- AB Artes Terrae OÜ.

Planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande koostaja:

- LEMMA OÜ.

Huvitatud isikud:

- Enefit Green AS;
- Osaühing Metsagrupp.

Sisukord

1	Eriplaneeringu koostamise vajadus ja eesmärk	5
2	Seosed asjakohaste strateegiliste arengudokumentidega	6
2.1	Kõrgemalseisvad arengudokumendid.....	6
2.1.1	Kliimapoliitika põhialused aastani 2050.....	6
2.1.2	Eesti energiamajanduse arengukava 2030+ (ENMAK).....	6
2.1.3	Eesti kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030	6
2.1.4	Pärnu maakonnaplaneering 2030+	7
2.1.5	Pärnu maakonnaplaneeringu teemaplaneering Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn- Pärnu- Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0- 170,0	7
2.1.6	Arengustrateegia Pärnumaa 2035+	8
2.2	Üld- ja teemaplaneeringud	8
2.2.1	Pärnu linna uus üldplaneering.....	8
2.2.2	Tori valla uus üldplaneering	8
2.2.3	Paikuse tuulepargi teemaplaneering	9
2.3	Kohalikud arengudokumendid	9
2.3.1	Pärnu linna arengukava aastani 2035	9
2.3.2	Tori valla arengukava aastani 2030.....	10
3	Planeerimislahendus	11
3.1	Tuulepargi eelvaliku ala.....	11
3.1.1	Tuulepargi eelvaliku ala, va ühendusliini ala.....	11
3.1.2	Ühendusliini ala	11
3.2	Teedevõrk.....	12
3.3	Riigikaitsepiirangud.....	12
3.4	Taimestik	13
3.4.1	Kaitsealused taimeliigid.....	13
3.4.2	Metsakooslused, sh vääriselupaigad.....	13
3.4.3	Loodusdirektiivi elupaigad väljaspool kaitsealasid.....	13
3.4.4	Kõrge väärtusega ökosüsteemid	13
3.5	Linnustik	13
3.6	Nahkhiired	14
3.7	Rohevõrgustik ja metsad.....	14
3.8	Natura 2000 võrgustik.....	14
3.9	Kaitsealad	14
3.10	Veestik.....	14
3.11	Veekogu ehituskeeluvöönd.....	14
3.12	Müra	15
3.13	Varjutus	15
3.14	Muud võimalikud mõjud tervisele	15
3.15	Sotsiaalsed vajadused ja vara.....	15
3.16	Visuaalne mõju	15
3.17	Maavaravarud	15
3.18	Jäätmeteke	16

3.19	Muud mõjud	16
3.20	Avariolukorrad	16
3.21	Kultuuripärand.....	16
3.22	Kliimamuutused.....	16
3.23	Koosmõjud.....	16
4	Joonised	17
	Põhijoonis	esitatud eraldi joonisenä/failinä

1 Eriplaneeringu koostamise vajadus ja eesmärk

Käesolev eriplaneeringu asukohavalik on planeerimisseaduse § 95 kohane kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukohavalik. Eriplaneeringu koostamisel on kaks peamist etappi: asukoha eelvalik ja detailne lahendus. Mõlema etapi otsused on kohaliku omavalitsuse volikogu otsused. Käesolev töö on asukoha eelvalik, mis lõpeb volikogu vastuvõtmise otsusega. Käesolevale tööle järgneb detailse osa koostamine, kui volikogu võtab vastu asukoha eelvaliku otsuse. Planeeringu asukoha eelvalikule kui detailse osa etapile koostatakse keskkonnamõju strateegiline hindamine.

Planeeringuala on kahe omavalitsuse ühisel piirilal, seetõttu on see algatatud mõlemas omavalitsuses ja menetletud seda koostöös. Pärnu linna eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamine algatati Pärnu Linnavolikogu 18.06.2020. a otsusega nr 51 [Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine](#). Tori valla territooriumi osal algatati eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamine Tori Vallavolikogu 19.08.2020. a otsusega nr 252 [Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine](#). Planeeringu asukoha eelvaliku otsuse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande vastuvõtmise ning kehtestamise otsuse teevad mõlemad omavalitsused oma territooriumi ulatuses. Õiguslikult on tegemist kahe eriplaneeringuga, edaspidi käsitletakse lihtsuse huvides mõistet eriplaneeringu ainsuses.

Tuulepargi rajamise kaudsem vajadus tuleneb Eesti riigi kliima- ja energiapoliitikast. Eesti pikaajaline eesmärk on minna üle vähese süsinikuheitega majandusele, mis tähendab järk-järgult eesmärgipärast majandus- ja energiasüsteemi ümberkujundamist ressursitõhusamaks, tootlikumaks ja keskkonnahoidlikumaks.

Pärnu linnas on eriplaneeringu koostamise eesmärgiks on selgitada välja sobiv ala tuulepargi rajamiseks ning määrata tuulepargi kommunikatsioonidele sobiv paigutus. Hinnanguline tuulepargi suurus on 800 ha, millele soovitakse kavandada kuni seitse elektri tuulikut kõrgusega kuni 290 m.

Tori vallas on eriplaneeringu koostamise eesmärgiks välja selgitada sobiv ala tuulepargi rajamiseks Tori valla kaguosas ning määrata tuulepargi kommunikatsioonidele sobiv paigutus. Hinnanguline tuulepargi suurus on ligikaudu 150 ha, millele soovitakse kavandada kuni neli elektri tuulikut kõrgusega kuni 290 m. Tuulepargi liitumine on kavandatud 110 kV alajaama ning tuulepargi ja alajaama vahelise õhuliini pikkus on kuni 15 km. Mõlemasse valda kavandatud tuulepark peab moodustama ühtse terviku.

Eriplaneeringu koostamise vajadus tuleneb planeerimisseaduse § 95 lõikest 1, mille kohaselt koostatakse *kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamiseks, kui olulise ruumilise mõjuga ehitise asukoht ei ole üldplaneeringus määratud*. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 01.10.2015 määrusele nr 102 *Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri* punktile 4 loetakse enam kui 30 meetri kõrgustest elektri tuulikust koosnev tuulepark *olulise ruumilise mõjuga ehitiseks*. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 26.06.2003 määrusele nr 184 *Võrgueeskiri* on tuulepark *mitmest elektri tuulikust ning elektri tuulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavatest seadmetest, ehitistest ning rajatistest koosnev elektri jaam*.

Eriplaneeringu asukohavaliku juurde kuulub *Pärnu linna ja Tori valla eriplaneeringute keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruanne*.

2 Seosed asjakohaste strateegiliste arengudokumentidega

2.1 Kõrgemalseisvad arengudokumendid

Kõrgemalseisvatest arengudokumentidest on olulisemateks Eesti energiamajanduse arengukava 2030+ (ENMAK), Eesti kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030, Pärnu maakonnaplaneering 2030+ ja Pärnu maakonna arengustrateegia 2035+. Samatasandilisteks dokumentideks on Pärnu linnas ja Tori vallas kehtivad üldplaneeringud ja arengukava.

2.1.1 Kliimapoliitika põhialused aastani 2050¹

Kliimapoliitika põhialused on visioonidokument, milles seatud põhimõtted ja poliitikasuunad viiakse edaspidi ellu valdkondlike arengukavade uuendamisel. Selgesõnaline poliitikasuundade sõnastamine ja jõustamine motiveerib samas suunas tegutsema ka erasektorit ja ühiskonda laiemalt.

Eesti pikaajaline eesmärk on kliimapoliitika põhialuste kohaselt minna üle vähese süsinikuheitega majandusele, mis tähendab järk-järgult eesmärgipärast majandus- ja energiasüsteemi ümberkujundamist ressursitõhusamaks, tootlikumaks ja keskkonnahoidlikumaks. Aastaks 2050 on Eesti sihiks kasvuhoonegaaside heidet vähendada ligi 80% võrreldes 1990. a tasemega. Selle sihi suunas liikumisel vähendatakse kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks orienteerivalt 70% ja 2040. aastaks 72% võrreldes 1990. a heitetasemega.

Eriplaneeringuga kavandatav tegevus on kooskõlas Eesti kliimapoliitika põhialustega.

2.1.2 Eesti energiamajanduse arengukava 2030+ (ENMAK)²

ENMAK kirjeldab Eesti energiapoliitika eesmärke aastani 2030, energiamajanduse visiooni aastani 2050, üld- ja ala-eesmärke ning meetmeid nende saavutamiseks. Arengukava üheks eesmärgiks on soodustada taastuvatest energiaallikatest toodetava energia tootmise ja tarbimise osakaalu Eestis.

ENMAK 2030 kohaselt on energiamajanduse kui teisi majandusharusid ja Eesti elanikke teenitava majandusharu ülesandeks tagada energia tarbijatele soodne hind ja keskkonnanõudeid arvestav energia kättesaadavus. Elektrimajandus panustab Eesti majanduse konkurentsivõimesse läbi tagatud varustuskindluse, turupõhiste lõpptarbija elektrihindade ja keskkonnahoidlike lahenduste kasutamise.

Euroopa energiapoliitika kujundamisel on oluline turupõhise ning valdavalt Euroopa Liidu kohalikel ja taastuvatel energiaallikatel põhineva energiaturu arendamine. ENMAK 2030 kohaselt moodustab aastal 2030 taastuvenergia osakaal Eesti energia lõpptarbimises 50%.

Euroopa Liidu energiajulgeoleku seisukohalt on oluline liikuda imporditud energia sõltuvuselt Euroopa Liidus leiduvate primaarenergia allikate suurema kasutamise poole.

Tuulepargi rajamine on ENMAK-i eesmärkidega kooskõlas. Tuulepargi rajamine loob soodsad tingimused taastuvatest energiaallikatest elektri tootmise osakaalu suurenemiseks.

2.1.3 Eesti kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030³

Kliimamuutustega kohanemise arengukava strateegiliseks eesmärgiks on suurendada Eesti riigi, regionaalse ja kohaliku tasandi valmidust ja võimet kliimamuutuste mõjuga kohanemiseks.

Energeetika ja varustuskindluse eesmärkide seadmisel seab arengukava üheks meetmeks kliimamuutusest tingitud riskide ennetamise energiavõrkudes ja taastuvenergia kasutamisel.

¹ https://ec.europa.eu/clima/sites/its/its_ee_en.pdf

² https://www.mkm.ee/sites/default/files/enmak_2030.pdf

³ <https://envir.ee/kliimamuutustega-kohanemise-arengukava>

Energiasõltumatuse, varustuskindluse ja energiajulgeoleku valdkonna meetme tegevused on tihedalt seotud Energiamaajanduse arengukavaga aastani 2030, suurendavad energiasõltumatust, energiaga varustuse kindlust ja energiaturvalisust nii praegu kui ka karmistuvate ilmastikuolude ja võimalike äärmuslike ilmastikunähtuste sagenemise korral, seda nii riiklikul kui regionaalsel tasemel. Energiasõltumatuse juhtmõte on sõltumatus energiakandjate impordist, energiatootmisel tuginemine kodumaistele kütustele ja eelkõige taastuvatele kütustele ning taastuvenergiaallikate kasutamine ja energiatootmise portfelli mitmekesistamine.

Tuuleparkide rajamine on kooskõlas kliimamuutustega kohanemise arengukava eesmärkidega.

2.1.4 Pärnu maakonnaplaneering 2030+⁴

Hetkel kehtiva Pärnu maakonnaplaneering 2030+ koostamisel viidi eelnevalt koostatud „Pärnu maakonna planeeringu tuuleenergeetika teemaplaneering“ maakonnaplaneeringusse sisse muutmata kujul.

Teemaplaneeringuga on Pärnu maakonnas määratud elektrituulikute arenduspiirkonnad ja arendusalad, kuhu edasiste täpsemate planeeringute (kas detailplaneering, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneering või üldplaneering) realiseerimisel on eeldatavasti võimalik elektrituulikute püstitamine.

Teemaplaneeringust tuleb lähtuda juhul, kui soovitakse rajada vähemalt kahest, alates 500 kW võimsusega, elektrituulikust koosnevat elektrivõrku ühendatavat tuuleparki, milles kasutatakse elektrituuliku, mille torn on maksimaalselt 175 m kõrge, rootori labade diameeter kuni 150 m ja elektrituuliku maksimaalne kogukõrgus (koos labadega) 250 m ning ühe elektrituuliku emiteeritav müratase ei ole tugevam kui 110 dB. Kõrgemate kui 250 m (kogukõrgus koos labadega) elektrituulikute kavandamisel tuleb koostada asjakohane üldplaneering või maakonnaplaneering.

Eriplaneeringu ala ei jää maakonnaplaneeringu kohastesse elektrituulikute arenduspiirkondadesse. Eelnevast lähtuvalt ei ole võimalik soovivat tuuleparki kavandada detailplaneeringuga, vaid seda saab teha ainult üld- või eriplaneeringu koostamise käigus.

Eriplaneeringu ja KSH koostamisel on lähtutud maakonnaplaneeringuga seatud tuuleenergeetika ruumilise arendamise üldistest põhimõtetest v.a maakonnaplaneeringus määratud arenduspiirkondade paiknemisest.

Eriplaneeringu ülesehitus võimaldab tuulepargi asukoha valikuks ja hilisemal detailse lahenduse koostamisel detailsemat kitsendavate objektide analüüsi kui oli võimalik maakonna teemaplaneeringu täpsusastmes. Sellest lähtuvalt ei ole eriplaneeringu koostamise kaardianalüüsil lähtutud otseselt maakonnaplaneeringus kasutatud kauguskriteeriumitest looduskaitsealuste objektide suhtes. KSH aruanne toob välja eriplaneeringu alal ja selle läheduses olevad kitsendused.

Koostatav eriplaneering on kehtivat maakonnaplaneeringut muutev.

2.1.5 Pärnu maakonnaplaneeringu teemaplaneering Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn-Pärnu- Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0- 170,0⁵

Teemaplaneeringuga, mis on täna kehtiva planeerimisseaduse kohaselt eriplaneering, on määratud Via Baltica trassikoridor.

⁴ <https://maakonnaplaneering.ee/142>

⁵ <https://maakonnaplaneering.ee/151>

Teemaplaneeringuga määratud trassikoridor jääb planeeringuala vahetusse naabrusesse. Eriplaneeringu asukohavaliku tegemisel tuleb arvestada Transpordiameti soovitud kaugusi teemaplaneeringuga planeeritud teedest.

2.1.6 Arengustrateegia Pärnumaa 2035+⁶

Pärnu maakonna arengustrateegia on pikaajaline ning tulevikku suunatud plaan. Pärnu maakonna arengustrateegia on senise strateegia ülevaatamise protsessi käigus tekkinud täiustatud ja uue tegevuskavaga strateegia, mis vaatab ajahorisondi – aasta 2035 – taha ja markeerib maakonna soovitud tulevikku, näidates, millistele väljakutsetele on maakonnas oluline keskenduda.

Arengustrateegia seab eesmärgiks kuni aastani 2025 Pärnu maakonna planeeringust ja Lääne maakonnaplaneeringust lähtuvalt maismaa tuuleparkide rajamise ja uute sobivate alade leidmise ning ettevalmistamise.

2.2 Üld- ja teemaplaneeringud

Käesoleva eriplaneeringu koostamise hetkel on nii Pärnu linnal kui ka Tori vallal uued üldplaneeringud alles koostamisel ning neid ei ole veel avalikustatud. Haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud Pärnu linna üldplaneeringu kehtestamiseni kehtivad ühinenud Audru, Paikuse, Lavassaare ja Tõstamaa valdade üldplaneeringud nendel territooriumidel, kus need enne ühinemist kehtestati. Haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud Tori valla üldplaneeringu kehtestamiseni kehtivad ühinenud Are, Sauga ja Tori valdade ning Sindi linna üldplaneeringud nendel territooriumidel, kus need enne ühinemist kehtestati. Eriplaneeringu alal kehtivad praegusel ajal (2021. a juuni seisuga) Paikuse valla üldplaneering (Paikuse Vallavolikogu 15.06.2009. a määrus nr 8) ja Tori valla üldplaneering (Tori Vallavolikogu 29.12.2009. a määrus nr 22).

Paikuse valla kehtiv üldplaneering nägi ette Tammuru külas perspektiivse teemaplaneeringu ala võimaliku tuulepargi kavandamiseks.

Tori valla kehtivasse üldplaneeringusse on sisse viidud (kaardile kantud) Pärnu maakonna planeeringuga „Tuuleenergeetika teemaplaneering“ määratud tuuleenergeetika arendusalad ja arenduspiirkonnad, mis ei kattu eriplaneeringu alaga.

Kuna huvitatud isikute poolt rajada soovitava tuulepargi asukohavalikut ei ole tehtud üldplaneeringuga ega kavandata teha koostatava üldplaneeringuga, siis annavad eriplaneering ja selle KSH võimaluse uue potentsiaalse tuulepargi ala väljaselgitamiseks.

2.2.1 Pärnu linna uus üldplaneering

Pärnu linna praegust haldusterritooriumit hõlmav üldplaneering on koostamisel. Eriplaneeringu ja üldplaneeringu koostamised on eraldiseisvad protsessid, mis samas arvestavad üksteise toimumisega. Eelnõu koostamise ajaks koostatavast Pärnu linna üldplaneeringust sisendit tulnud ei ole.

Pärnu linna asustusüksuse üldplaneering 2025+⁷ kehtestati Pärnu Linnavolikogu 20.05.2021 otsusega nr 21. Üldplaneering reguleerib maakasutust ja ehitustingimusi Pärnu linna kui asustusüksuse territooriumil. Üldplaneeringuga hõlmatud territoorium jääb väljaspoole eriplaneeringu ala.

2.2.2 Tori valla uus üldplaneering

Tori valla üldplaneering on koostamisel. Eriplaneeringu ja üldplaneeringu koostamised on eraldiseisvad protsessid, mis samas arvestavad üksteise toimumisega. Eelnõu koostamise ajaks koostatavast Tori valla üldplaneeringust sisendit tulnud ei ole.

⁶ <https://parnumaa.ee/wp-content/uploads/2020/04/Arengustrateegia-2035.pdf>

⁷ <https://edok.parnu.ee/public/index.aspx?itm=944525&o=924&u=-1&o2=-1&hdr=hp&tbs=all>

2.2.3 Paikuse tuulepargi teemaplaneering⁸

Pärnu-Tori eriplaneeringu alaga kattub Paikuse tuulepargi teemaplaneeringu ala. Paikuse tuulepargi teemaplaneering on algatatud 15. juuni 2009 Paikuse Vallavolikogu otsusega nr 28. Paikuse Vallavalitsusele AS Elektri Energia laekunud taotluse (06.03.2009) alusel algatati teemaplaneering Paikuse vallas Põlendmaa, Tammuru, Seljametsa ja Vaskräama külade maa-alal eesmärgiga leida tuulepargi rajamiseks sobiv(ad) asukoht (asukohad), lahendada tehnovõrkude paigutus ning servituutide määramise vajadus. Tuulepargi teemaplaneeringu eesmärgiks on välja selgitada, kas on võimalik rajada planeeringualale kuni 16 MW võimsusega ja kuni kaheksast elektrituulikust koosnev kompleks, tagades võimalikult paljude ühiskonnaliikmete vajadusi ja huvisid arvestavad tingimused säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu kujundamiseks, maakasutuseks ning ehitamiseks.

Paikuse Vallavolikogu 16.04.2012 otsusega nr 9 on teemaplaneering "Tuulepargi rajamine Paikuse valda" vastu võetud. Vastuvõtmise järgselt toimusid 2012 ja 2013 aastal teemaplaneeringu avalikustamised ning teemaplaneeringut täiendati, sh lisandus täiendavaid elektrituuliku positsioone. Teemaplaneering käesoleva ajani kehtestamiseni ei ole jõudnud. Teemaplaneeringu vastu võetud versiooni alusel kavandatakse viite elektrituulik, mille asukohad kattuvad Pärnu-Tori eriplaneeringu alaga. Teemaplaneeringu teadaolevalt kõige värskema (väljatrüki kuupäev 10.04.2013) versiooni kohaselt on kavandatavaid elektrituulikuid seitse.

Ükski teemaplaneeringuga planeeritud elektrituuliku positsioonidest ei jää eriplaneeringu koostamisel leitud eelvaliku alale. Valdavalt on selle põhjuseks asjaolu, et Paikuse tuulepargi teemaplaneeringuga kavandati elektrituulikuid elamualadele oluliselt lähemale kui käesoleva eriplaneeringuga. Eeltoodu kohaselt puudub elektrituulikute paigutamise osas vastuolu eriplaneeringul ja seni menetletud teemaplaneeringuga.

Teemaplaneeringuga ei ole määratud elektrijaama liitumispunktiga ühendava elektriliini asukohta. Eriplaneeringus on määratud maa-ala ühendusliini ehitamiseks. Ühendusliini maa-ala kattub osaliselt teemaplaneeringu elektrituulikute ehitamise alaga. Detailse osa koostamisel tuleb juhul, kui soovitakse liini paigutada teemaplaneeringuga kavandatud elektrituulikute alale, välja selgitada teemaplaneeringuga kavandatavate elektrituulikute asukoht ja liini ehitamise võimalikkus samale alale.

2.3 Kohalikud arengudokumendid

2.3.1 Pärnu linna arengukava aastani 2035⁹

Pärnu linna arengukavas aastani 2035 on välja toodud peamised arengueelistused, millest lähtutakse järgneva kümnendi tegevuste kavandamisel ja elluviimisel:

- looduskeskkonna väärtustamine ja hoidmine;
- fookuses on kvaliteetne elukeskkond ja linnaruumi arendus;
- mitmekesine kultuuri- ja spordielu toetab kohaliku identiteedi arendamist;
- oluline on luua sobiv pinnas ettevõtluse arendamiseks;
- väärtustame elukestvate õpet ja kvaliteetse kõrghariduse pakkumist;
- tagame kõigile Pärnu elanikele ühtsed kõrge kvaliteediga avalikud teenused.

⁸ <https://parnu.ee/linnakodanikule/planeerimine-ehitus/planeeringud/teemaplaneeringud/2120-paikuse-valda-tuulepargi-rajamise-teemaplaneering>

⁹ https://parnu.ee/failid/arengukavad/P2rnu_arengukava_2035_lisadega.pdf

Pärnu linna arengukavas on visioon sõnastatud järgmiselt: „Arendada kiirelt ligipääsetavat ja kõrge kvaliteediga elukeskkonda ning luua tingimused nutikate töökohtade tekkeks, mis annab konkurentsieelise Riia ja Tallinna vahelise asukohana“.

Eriplaneeringu ja KSH koostamisel on lähtutud arengukavas toodud üldistest eesmärkidest.

2.3.2 Tori valla arengukava aastani 2030

Arengukavas on välja toodud kuus peamist arengusuunda:

- 1. Kaasaegse kvaliteetse ja turvalise elukeskkonna ning avaliku ruumi arendamine**
Teeme konkreetseid tegevusi selleks, et Tori vallas oleks hea elada. Võimaldame Tori vallas mugavalt kasutada Pärnu linna lähedusega kaasnevaid eeliseid, sh parandame ühistranspordivõimalusi, loome kergliiklusteede võrgustiku ja panustame sidelahenduste ning kiire interneti jõudmiseks valla elanikeni.
- 2. Kvaliteetsete ja kättesaadavate avalike teenuste arendamine**
Loomme alus-, üld- ja huvihariduse võimalused igale vallas elavale lapsele ning parima võimaliku kasvukeskkonna järeltulevale põlvkonnale. Sotsiaal- ja perearsti teenused peavad olema vajadusel kättesaadavad igale valla elanikule.
- 3. Keskkonnahoidliku toimimise kujundamine**
Hoiame keskkonda, teadvustame kohalikele elanikele loodushoiu kasulikkust pikemas perspektiivis ja ühendame selle parimal moel elukeskkonna ning keskkonnateadlike uusarendustega.
- 4. Tugeva kogukondliku identiteedi ja kodanikuühiskonna edasiarendamine**
Oleme kohalikele kogukondadele nende tegevustes toeks, arendades konkreetsete tegevustega kultuuri- ja sporditaristut ja aidates muuta elu vallas aktiivseks, eluterveks ja ettevõtlikuks.
- 5. Tugeva ettevõtluse kujunemise toetamine**
Loomme kohalikele ettevõtjatele ja ettevõtlikele inimestele ligitõmbava elukeskkonna, mis loob soodsa pinnase kohaliku tööjõu tulemiseks piirkonda, uute töökohtade loomiseks ja samuti kaugtöök, mis omakorda toob valda uusi kohalike teenuste kasutajaid. Toetame Tori võtmeobjektide turundamist. Teadvustame Tori valla asukohta, eeliseid ja elukeskkonna potentsiaali Pärnu ja lähivaldade inimestele ning laiemale avalikkusele.
- 6. Tugeva ja haldusvõimeka valla arendamine**
Tagame ühtsetest väärtustest lähtuva valla igapäevatöö ja juhtimise, tähtsustame meeskonnatööd ja oleme avatud nii kogukonnale kui maailmale. Hooliva ja eduka vallana tekitame kodanikes isiklikku huvi valida just Tori vald oma pere püsivaks kodukohaks.

Eriplaneeringu ja KSH koostamisel on lähtutud arengukavas toodud üldistest eesmärkidest.

3 Planeerimislahendus

3.1 Tuulepargi eelvaliku ala

Tuulepargi toimimiseks on vajalik ehitada:

- elektrituulikud;
- elektrituulikute ehitamiseks ja teenindamiseks vajalikud teed ning montaažiplatsid;
- tuulepargi sisesed elektriühendused;
- tuulepargi alajaam;
- tuulepargi alajaama ühendus põhivõrguga;
- tuulemõõtmistorni(id) ja muud täiendavad võimalikud tuulepargi toimimiseks vajalikud ehitised (tulevikus tõenäoliselt ka kõikuvaid tuuleolusid kompenseerivad/akumuleerivad seadmed).

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 26.06.2003 määrusele nr 184 *Võrgueeskiri* on tuulepark *mitmest elektrituulikust ning elektrituulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavatest seadmetest, ehitistest ning rajatistest koosnev elektrijaam*. Kuna elektrituulikute ning neid teenindavate ehitiste ala ja põhivõrguga ühenduse ala on oma olemuselt küllalt erinevad, siis esitatakse need planeeringus eraldi aladena.

3.1.1 Tuulepargi eelvaliku ala, va ühendusliini ala

Tulenevalt KSH esimese etapi aruandest on määratud 1020 ha suurune tuulepargi toimimiseks vajalike ehitiste, va ühendusliini, ehitamise eelvaliku ala Pärnu linna Põlendmaa küla ja Tori valla Kildemaa küla territooriumile. Määratud ala on KSH aruande kohane Ala 1.

Arvestades järgmistes peatükkides toodud tingimusi võib alale ehitada:

- kuni 12 elektrituulikut suurima lubatud kõrgusega 290 meetrit;
- elektrituulikute ehitamiseks ja teenindamiseks vajalikke teid ning montaažiplatse;
- tuulepargi sisesid elektriühendusi;
- tuulepargi alajaama(sid);
- tuulemõõtmistorni(sid) ja muid täiendavaid võimalikke tuulepargi toimimiseks vajalikke ehitisi (tulevikus tõenäoliselt ka kõikuvaid tuuleolusid kompenseerivad/akumuleerivad seadmed).

Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel tuleb määrata eespool loetletud ehitiste asukoht ja täpsed tingimused ehitamiseks. Detailse lahenduse koostamisel tuleb jätta ka võimalus nõ tulevikuseadmete ehitamiseks tulevikus.

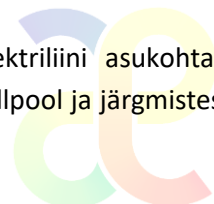
3.1.2 Ühendusliini ala

Tuulepargi ühendus põhivõrguga saab toimuda kolmel viisil:

- ühendus Paikuse alajaama;
- ühendus Kabli alajaama;
- ühendus uude põhivõrgu äärde ehitatavasse alajaama.

KSH aruanne tõi eelistatud ühenduskohana välja liini ühendamise olemasolevasse Kabli alajaama. Kuna ühendusliini asukoht sõltub paljudest teguritest (tuulikute asukoht, tuuleparki teenindava alajaama asukoht, liini tüüp (õhuliin või maa-alune kaabelliin)), mis määratakse detailse osa koostamisel, siis ei eelistata asukoha eelvaliku staadiumis ühte ühendusliini ala teisele.

Eriplaneeringuga ei ole määratud elektrijaama liitumispunktiga ühendava elektriliini asukohta. Eriplaneeringus on määratud kaks maa-ala ühendusliini ehitamiseks. Arvestades allpool ja järgmistes peatükkides toodud tingimusi võib mõlema ühendusliini alale ehitada:

- tuulepargi alajaama põhivõrguga ühendava ühendusliini;
- vajalikud ehitised põhivõrgu külge ühenduse tegemiseks.

Ühendusliini maa-ala kattub osaliselt teemaplaneeringu elektrituulikute ehitamise alaga. Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel tuleb juhul, kui soovitakse liini paigutada teemaplaneeringuga kavandatud elektrituulikute alale, välja selgitada teemaplaneeringuga kavandatavate elektrituulikute asukoht ja liini ehitamise võimalikkus samale alale.

Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel tuleb määrata põhivõrguga liitumiseks ühendusliini paiknemiskoridor ja hinnata KSHs selle rajamise ja käitamisega kaasnevaid mõjusid nii looduskeskkonnale (sh linnustikule ja taimestikule) kui ka inimese tervisele eksperthinnangu vormis.

3.2 Teedevõrk

Eelvalikuala, va ühendusliini ala, piirneb lõunast ja idast riigiteega nr 19276 Taali - Põlendmaa - Seljametsa, põhjast ja loodest piirneb ala rabaga – seega on ainus võimalik juurdepääs riigiteelt nr 19276. Eriplaneeringu asukoha eelvaliku staadiumis ei määrata täpseid juurdepääsusi, detailse lahenduse koostamisel tuleb:

- määrata nii ehitamiseks kui edasiseks teenindamiseks (sh võimalikeks päästetöödeks) vajalike teede asukoht koos ümberehitamisvajadusega ja nende ristumiskohad riigiteedega ning riigiteede võimalik ümberehitamisvajadus;
- arvestada, et elektrituulik ei tohi riigiteele paikneda lähemal kui $1,5x(H+D)$ (sealjuures H = tuuliku masti kõrgus ja D = rootori e tiiviku diameeter);
- teha koostööd Transpordiametiga selgitamaks välja võimalik täpsem mõju Pärnu lennuvälja tööle;
- arvestada, et üldjuhul ei ole võimalik juhtida arendusalade sademevett riigitee kraavidesse. See on võimalik vaid põhjendatud juhtudel koostöös Transpordiametiga;
- vältida põhimõtet, et tehnovõrgud paigaldatakse riigitee alusele maale. Riigitee alune maa on riigitee rajatise teenindamiseks ning nõusoleku seda maad kasutada saab Transpordiamet anda vaba ruumi olemasolul. Tehnovõrgu paigaldust tuleb hinnata igakordselt suuremas täpsusastmes geodeetilise alusplaani olemasolul ja menetleda seda kas läbi projekteerimistingimuste või detailplaneeringu.

Transpordiamet ei võta arendustegevuse vajadustest tingitud uute teelõikude rajamise ja riigiteede ümberehitamise kohustust kui riigiteede võrgustiku arengu seisukohalt selleks vajadus puudub.

Pärnu maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga *Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn- Pärnu- Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0- 170,0* määratud trassikoridor jääb eelvaliku alast, va ühendusliini ala, vähima vahemaaga kohas 3,1 km kaugusele. Juhul, kui soovitakse ühendusliini ehitada Paikuse alajaama, on ühendusliini ala kattumine teemaplaneeringu trassikoridoriga ning lähtuda tuleb teemaplaneeringuga määratud nõuetest. Detailse lahenduse koostamisel, kui määratakse ühendusliini asukoht, saab koostöös Transpordiametiga määrata teemaplaneeringust lähtuvad tingimused ühendusliini ehitamiseks.

3.3 Riigikaitsepiirangud

Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel tuleb koostöös Kaitseministeeriumiga täpsustada elektrituulikute kõrgus.

3.4 Taimestik

3.4.1 Kaitsealused taimeliigid

Eelvalikualale jääb II ja III kaitsekategooria taimeliikide leiukohti. I kaitsekategooria taimede ja kaitsealuste sammalde ja samblike registreeritud leiukohti alale ei jää. Ala kattuvus kaitsealuste taimeliikide leiukohtadega on alla 1% ala pindalast.

Detailse lahenduse KSH käigus tuleb teostada kaitsealuste taimeliikide inventuur tuulikute ja trasside alustel aladel. Inventuur tuleb teostada vegetatsiooniperioodil. Teostada vähemalt kaks külastust (kevad ja suvel) võimaldamaks tuvastada eri aegadel esinevaid liike. Detailse lahenduse väljatöötamisel tuleb arvestada inventuuri tulemusi ning lähtuvalt inventuurist anda hinnang võimalike mõjude osas kaitsealustele taimeliikidele, sh vajadusel kavandada vajalikud keskkonnameetmed mõjude vähendamiseks ja vältimiseks.

3.4.2 Metsakooslused, sh vääriselupaigad

Vääriselupaigad paiknevad alad hajusalt ning võrdlemisi väikeste eraldistena. Detailse lahenduse koostamisel arvestada nendega ja säilitada need.

3.4.3 Loodusdirektiivi elupaigad väljaspool kaitsealasiid

Alal esineb vähest kattuvust inventeeritud loodusdirektiivi elupaikadega. Juhul kui detailse lahenduse koostamisel soovitakse tuulikuid või seonduvat infrastruktuuri paigutada loodusdirektiivi kohastele inventeeritud elupaikadele, siis tuleb selgitada vastavate elupaikade reaalne seisund ja väärtus välitöödega (teostada inventuur). Kõrge väärtusega (A–B esinduslikkusega) loodusdirektiivi elupaiku tuleb säilitada.

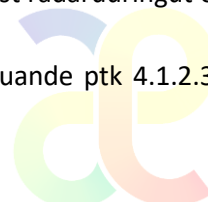
3.4.4 Kõrge väärtusega ökosüsteemid

Ala kattuvus heas seisundis ökosüsteemidega on vähene. Detailse lahenduse koostamisel tuleb vältida elektrituulikute ja nendega seotud taristu kavandamist heas seisundis ökosüsteemidele.

3.5 Linnustik

Detailse lahenduse koostamisel tuleb detailse lahenduse koostamise planeeringualal ja selle mõjualal teostada:

- haudelinnustiku inventuur, rõhuga kaitsealuste liikide elupaikade leidmisel ja registreerimisel. Haudelinnustiku inventuuri käigus tuleb anda kaitsekorralduslikult oluliste linnuliikide arvukushinnangud (võimaldamaks kavandada tuulepargi rajamise järgset järeelseiret ning hilisemat arvukuse muutuse analüüsi). Tähelepanu tuleb pöörata eeskätt röövlindude ja metskanaliste esinemisele ja nende elupaigakasutusele. Kuna tegu on metsaalaga tuleb välja selgitada ka kaitsealuste rähniliikide esinemine;
- rändeuuring – rändeuuring tuleks teostada kevad- ja sügishooaja (aprill–juuni ja sept–nov) vältel. Rändeuuringul tuleb lisaks lindude liigi ja arvu määramisele tegeleda ka eritunnuste (eelkõige lennukõrgus, lennutrajektor) ülestahendamiseks. Lindude lennuaktiivsuse ja -käitumise järgi saab muuhulgas hinnata elektrituuliku või tuulepargi riski lindude hukkumise põhjustajana. Tähelepanu tuleb pöörata piirkonnas esinevatele väikeluige rändepeatuskohtadele ning selgitada kas rändetee ületab kavandatava tuulepargi ala. Kuna tegu ei ole olemasoleva info alusel olulise rändekoridori alaga, siis pikaajalist radaruuringut ei ole asjakohane kavandada;
- liigi- ja alaspetsiifilised uuringute läbiviimisel tuleb järgida KSH I etapi aruande ptk 4.1.2.3. esitatud uuringuvajaduse kirjeldust.

3.6 Nahkhiired

Eriplaneeringu detailse lahenduse KSH koostamisel või selle eeluuringuna tuleb läbi viia nahkhiirte uuring, mis võimaldab anda ülevaate nahkhiirte leidumisest kogu aktiivsusperioodi (1. maist 20 septembrini) vältel. Uuring tuleb viia läbi kas kasutades automaatregistraatoreid (mõlema ala puhul vähemalt kolm tk) või kasutades käsidetektoreid. Käsidetektorite puhul tuleb vaatluskäike teostada nahkhiirtele sobilikel ilmastikutingimustega öödel. Kaardistada tuleb nahkhiirte suvised koondumispiirkonnad (võimalikud kolooniate leidumiskohad). Samuti tuleb selgitada nahkhiirte suhteline arvukus kevad ja sügisrände perioodil.

3.7 Rohevõrgustik ja metsad

Detailse lahenduse KSH käigus tuleb kaasata ökoloog ja hinnata tuulepargi rajamise mõju rohevõrgustikule sh kaitstavate alade ja elupaikade sidususele. Vajalik on selgitada välja, kas ala läbib esmatahtsaid ulukite liikumiskoridore või muul viisil ulukite jaoks olulisi alasid. Rohevõrgustikule avalduvate mõjude hindamisel tuleb arvesse võtta võimalikku koosmõjude esinemist piirkonda kavandavate teiste võimalike tuuleparkidega, arvestades detailse lahenduse KSH koostamise ajahetkel teadaolevat infot nende osas.

Detailse lahenduse koostamisel määratakse metsa raadamise ulatus koostöös maaomanikega.

3.8 Natura 2000 võrgustik

Detailse lahenduse KSH koostamisel tuleb ekspertgruppi kaasata linnustiku ekspert ning läbi viia täiendavad linnustiku uuringud (kirjeldatud ptk 3.5), mille alusel tuleb korrata Natura asjakohast hindamist Soomaa ja Kikepera linnualade suhtes. Detailse lahenduse Natura hindamise tulemusena (ja seal välja pakutud leevendavate meetmete rakendamise läbi) tuleb ebasoodne mõju Natura 2000 alade kaitse-eesmärkidele välistada.

3.9 Kaitsealad

Järgida tuleb ptk-s 3.5 toodud põhimõtteid. Detailse lahenduse etapis on vajalik täiendavad linnustiku uuringud (kirjeldatud ptk 3.5) ja nendest lähtuvalt mõju hindamine linnustikuga seotud kaitsealade kaitse-eesmärkide suhtes.

3.10 Veestik

Tuulepargi rajamisega kaasnev mõju põhjaveele ulatuses, mis võiks mõjutada elamute salv- ja puurkaevude seisundit, on vähetõenäoline. Antud teemat tuleb siiski käsitleda detailse lahenduse KSH-s, sest mõjude võimalikkus sõltub ka elektrituulikute ja neid teenindava taristu täpsemast paiknemisest. Detailse lahenduse KSH käigus tuleb täpsustada ala hüdrogeoloogilisi tingimusi ning sellest lähtuvalt anda eksperthinnang hüdrogeoloogiliste mõjude osas, sh kavandada sobilikud leevendus ja seiremeetmed (nt võib asjakohaseks osutada inventariseerida elektrituulikute lähedusse jäävate majapidamiste salv- ja puurkaevud, mis võimaldab tuvastada tuulepargi rajamisega kaasnevat mõju kaevude vee kvantiteedile või kvaliteedile).

Kavandav tegevus ei tohi halvendada maaparandusehitiste toimimist. Maaparandusehitiste toimimine on võimalik ehitustehniliselt tagada ka nende esinemisalale ehitades, kuid vajalik on projekteerimisel maaparandusehitistega arvestada, sh vajadusel kavandada nende ümbertõstmist, täiendamist vms. Planeering ja maaparandussüsteemi alale jäävad ehitusprojektid tuleb kooskõlastada Põllumajandus- ja Toiduametiga vastavalt maaparandusseaduse § 47 lg 1.

3.11 Veekogu ehituskeeluvöönd

Eelvalikualale ulatub erinevate veekogude looduskaitseaduse kohane ehituskeeluvöönd. 2022. a juuni kuu seisuga kehtiv looduskaitseadus ei võimalda kohaliku omavalitsuse eriplaneeringuga

vähendada ehituskeeluvööndit ega planeerida sellesse avalikult kasutatavat teed või tehnovõrku ja -rajatist (va maakaabelliin). Asukoha eelvaliku tegemist kehtiv seadustik ei mõjuta, kuid detailse osa koostamise ajaks peaks olema tekkinud võimalus ehituskeeluvööndit vähendada ka eriplaneeringuga ning kui seda soovitakse teha, siis tuleb detailse lahenduse koostamisel hinnata ehituskeeluvööndi vähendamise vajadust ja sellega kaasnevaid mõjusid.

Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel tuleb lähtuda kehtivast õigusest ning selle alusel kavandada elektriuulikute ning neid teenindava taristu asukohad.

3.12 Müra

Eriplaneeringu detailse lahenduse KSH käigus tuleb teostada mürataseme modelleering, mis peab lähtuma reaalistest kavandatavatest elektriuulikute asukohtadest ja detailse lahenduse KSH koostamise ajahetkel valitsevast parimast teadmistest elektriuulikute müra arvutusliku hindamise osas. Hinnang tuleb anda mõjualas paiknevate elamualade müratasemetele, sh madalsagedusliku müra tasemetele.

3.13 Varjutus

Eriplaneeringu detailse lahenduse KSH käigus tuleb teostada varjutuse modelleering, mis peab lähtuma reaalistest elektriuulikute asukohtadest. Modelleerimisel tuleb anda hinnang mõjualas paiknevate elamualade varjutuse aastasele summaarsele ning päevasele maksimaalsele varjutuse kestvusele ning koostada varjutuse kalendrid. Detailse lahenduse KSH-s tuleb esitada lähtuvalt varjutuse modelleeringust varjutuse häirivuse leevendamise meetmed. Vältida tuleb üle 30 teoreetilise maksimaalse varjutustunni või üle 10 summaarse kliimatingimusi arvestava varjutustunni esinemist eluhoonete suhtes. Juhul, kui detailse lahenduse KSH koostamise ajaks on koostatud siseriiklikud soovitused varjutuse taseme hindamiseks või soovituslikud piirväärtused, siis tuleb neid mõjude hindamisel järgida.

3.14 Muud võimalikud mõjud tervisele

Eriplaneeringu detailse lahenduse KSH käigus tuleb käsitleda tuulepargi võimalikku mõju tervisele lähtudes detailse lahenduse KSH koostamise ajahetkel valitsevast parimast teadmistest elektriuulikute mõju osas tervisele.

3.15 Sotsiaalsed vajadused ja vara

2022. a juuni kuu seisuga on välja töötamisel õigusakt elektriuulikute lähialal elamualadele tulumistasu tasumiseks.

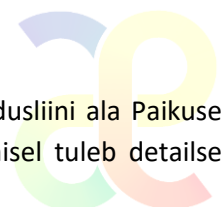
Eriplaneeringu detailse lahenduse KSH käigus tuleb käsitleda tuulepargi võimalikku mõju sotsiaalsetele vajadustele ja varale lähtudes detailse lahenduse KSH koostamise ajahetkel valitsevast parimast teadmistest elektriuulikute mõju osas.

3.16 Visuaalne mõju

Eriplaneeringu detailse lahenduse KSH käigus tuleb teostada uus visuaalse mõju hinnang, mis peab lähtuma reaalistest kavandatavatest elektriuulikute asukohtadest. Tuleb anda hinnang piirkonna oluliste vaatepunktide vaadete muutumisele ja koostada neist fotomontaažid vm visualiseeringud. Mõjude hindamisel tuleb arvestada piirkonna jaoks puhkemajanduslikult oluliste vaadetega, eeskätt Soomaa piirkonna vaatetornidest avanevate maastikuvaadetega.

3.17 Maavaravarud

Tuulepargi eelvaliku ala, va ühendusliini ala, jääb väljaspoole maardla ala. Ühendusliini ala Paikuse alajaama suunal kattub osaliselt erinevate maardlatega. Ühendusliini kavandamisel tuleb detailse

lahenduse koostamisel teha koostööd Maa-ametiga maapõuaseaduse § 14 lg 2 kohase maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevuse kavandamisel. Koostöö käigus tuleb hinnata teisi alternatiive liini ehitamiseks ning hindamisest lähtuvalt välja selgitada kas tegemist on ülekaaluka avaliku huviga tehnovõrgu ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta.

3.18 Jäätmeteke

Eriplaneeringu detailse lahenduse KSH käigus tuleb hinnata jäätmetekke kogust ja jäätmetekkega kaasnevat mõju ehituse, kasutuse ja tuulepargi likvideerimise etapis.

3.19 Muud mõjud

Tuulepargi detailse lahenduse koostamisel tuleb teha koostööd Kaitseministeeriumi, Transpordiameti, Siseministeeriumi Infotehnoloogia- ja Arenduskeskusega ning sidevõrkude operaatoritega selgitamaks tuulepargi rajamisega kaasneva võimalikke mõjusid radaritele ning sideteenustele. Teemavaldkonda tuleb detailse lahenduse KSHs käsitleda.

3.20 Avariolukorrad

Tuulepargi detailse lahenduse koostamisel tuleb teha koostööd Päästeametiga. Võimalikke avariolukordi ja riske tuleb detailse lahenduse KSHs käsitleda.

3.21 Kultuuripärand

Muinsuskaitseamet on üle Eesti koostamas arheoloogiatundlikke alade prognoose. Vastava prognoosi valmimisel piirkonna kohta tuleb eriplaneeringu detailse lahenduse KSH käigus selle tulemusi arvesse võtta ning hinnata võimalikku mõju kultuuripärandile.

3.22 Kliimamuutused

Detailse lahenduse KSHs tuleb käsitleda tuulepargi mõju kliimamuutustele. Tuleb hinnata süsiniku emissiooni vähendamise mõju sealjuures arvestades tuulepargi rajamisega kaasnevat maakasutuse muutust.

3.23 Koosmõjud

Detailse lahenduse KSH koostamisel tuleb lähtuda vastavaks ajahetkeks täpsustunud infost teiste piirkonna arenduste kohta ning sellest lähtuvalt hinnata võimalikke koosmõjusid.

4 Joonised

Põhijoonis

